

YASALAR VE ÖZEL EĞİTİM

AMAÇLAR

- Yasalarla ilgili **temel kavramları** açıklayabilecek,
- Yasal düzenlemelerin özel gereksinimli bireyler için **önemini** tartışabilecek,
- **Dünyada ve Türkiye’de** özel gereksinimli bireylere yönelik yapılan **yasal düzenlemeleri** açıklayabilecek,
- Türkiye’de çıkarılan yasaları karşılaştırabilecek,
- Yasalar kapsamında özel gereksinimli bireylere sunulan **haklar ve aldıkları hizmetleri** tartışabileceksiniz.

Yasal düzenlemelerin önemi

- Özel gereksinimli bireylerin ve ailelerinin haklarını güvence altına alması
- Her bireyin çeşitli alanlardaki (eğitim, sağlık, sosyal, istihdam, kültür) haklarının ve fırsat eşitliğinin sağlanması,
- gereksinimlerinin belirlenmesi ve karşılanması,
- bu gereksinimler doğrultusunda özel eğitim hizmetlerinin sağlanması için gerekli finansal desteğin sağlanması
- özel gereksinimli bireylerin topluma tam katılımlarının sağlanması ve bağımsız yaşam becerilerinin desteklenmesi, böylece bu bireylerin topluma üretici bireyler olarak kazandırılmaları için de yasalar ve bu yasalarla tanınan hakların varlığı önemli
- özel eğitim hizmetleri yaygınlaştırılabilmesi ve sürekliliği sağlanabilme

Temel kavramlar

- **Hak:** Hukuk düzeni tarafından korunan çıkarlardır.
- Diğer insanların kendi hayatlarını yaşama şekline müdahale etmeden, bireyin kendi yaşamına yön verme özgürlüğüdür.
- **Kamu hakları**, sadece ülke vatandaşlarının yararlandığı haklar iken, **özel haklar** tüm dünya vatandaşlarının yararlandığı haklardır.
- Haklar, kişiler ile kişiler arasındaki ilişkileri düzenleyen hukuk kurallarından doğar
- **İnsan hakları** ise, insanın salt insan olması nedeniyle doğuştan sahip olduğu evrensel ilke ve kurallar bütünüdür.

- **Mevzuat:** bir ÷lkede y÷r÷rl÷kte olan hukuk kurallarının t÷m÷d÷r (yasa, kanun h÷km÷nde kararname, t÷z÷k, y÷netmelikler, vb.).
- Örneğin, Engelli Haklarına İlişkin Mevzuat gibi.

ANAYASA

Normlar Hiyerarşisi

- **Kanun/yasa**, bir anayasal hukuk sisteminde, yetkili organlarca meydana getirilen, geçerli olan, objektif ve sürekliliği olan yazılı, genel, sürekli ve geçerli hukuk kurallarıdır. Bakanlar Kurulu (kanun tasarısı) ve TBMM üyeleri (kanun teklifi) kanun teklif etmeye yetkilidir.

- **Anayasa**, bir devletin yönetim biçimini belirten, yasama, yürütme, yargılama güçlerinin nasıl kullanılacağını gösteren, yurttaşların kamu haklarını ele alan temel yasadır.
- Anayasa, yasal düzenleme hiyerarşisinin en üstünde bulunur ve değiştirilmesi zor bir süreç gerektirir.
- Kaynağını anayasadan almayan hiçbir yasal düzenleme uygulanamaz.
- Kanunlar anayasaya aykırı olamaz.

- **Sözleşme (Milletlerarası Andlaşma):** Hukuki sonuç doğurmak amacıyla iki veya daha çok kişinin, ülkenin ya da kuruluşun karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarıyla gerçekleşen antlaşma ya da kontrattır.
- Örneğin, BM Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme.
- Anayasa aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz.
- Bu sözleşmelerin Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından bir kanunla uygun bulunması ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak yayımlanması gerekmektedir.
- Sözleşmeler anayasada “usûlüne göre yürürlüğe konmuş milletler arası anlaşmalar kanun hükmündedir” şeklinde belirtildiği nitelikteyse, Bakanlar Kurulu onayı ile Cumhurbaşkanı onayına sunulabilmektedir.

- **Kararname:** Cumhurbaşkanının onayladığı, bakanlar kuruluna verilen yetkilere dayanarak alınan hükümet kararları
- **Kanun Hükmünde Kararname:** TBMM'nin bir kanunla yetki vermesi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belli konuları düzenlemek amacıyla çıkarılan ve meclis onayı ile kanun gücü kazanan yazılı hukuk kurallarıdır.
- Örnl: 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

- **Tüzük:** Kanunların uygulamasını, herhangi bir kurumun veya kuruluşun izleyeceği yolu, uygulayacağı hükümleri sırasıyla göstermek için Danıştay incelemesinden geçirilmek şartıyla Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılabilen genel düzenleyici hukuk kurallarıdır.
- Tüzükler Cumhurbaşkanı tarafından imzalanır ve Resmi Gazete'de yayımlanır.
- Tüzükler kanuna dayatılmalıdır.

- **Yönetmelik: Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerinince**, Yasa ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak amacıyla ve bunlara aykırı olmamak şartıyla hazırlanan, düzenleyici kuralların yazılı olduğu resmi belgedir.
- Yayınlanması gereken yönetmelikler kanunla belirtilmektedir. Yönetmelikler kanuna aykırı olamaz.

- **Yönerge:** Yönetmeliklerde değinilmeyen konulara açıklık getirmek için düzenlenen resmi belge.
- **Tebliğ:** Bir konu hakkında haber vermek için yazılan bildiri.
- **Genelge:** yasa ve yönetmeliklerin uygulanmasında yol göstermek, herhangi bir konuya ışık tutmak ve dikkat çekmek üzere ilgililere gönderilen yazılı metinlerdir.
- **Beyanname/bildiri:** Bir makama veya kamuoyuna yapılan açıklamaları içeren belgelerdir.

- **Mahkemeye başvurma:** Bir grup azınlık, çoğunluktan yana olan bazı durumlara karşı dava açıp sonunda da kazanırsa, gruptaki bireylerin hepsi sonuçta kazanılan çıkarılardan yararlanır.
- Ör. Zihin engelli çocuğun ailesi, bu çocukları dışlayan bir okul sistemine çocuğun yararına bir dava açıp kazanırsa, sonuçtan tüm zihin engelli çocuklar yararlanır.

- **Yasama:** Kanun koyucu kişilerin çoğunluğu tarafından kabul edilmiş yasa ve hükümlerden oluşur. Bazen bu yasalar mahkeme başvurularından sonra gelişirler.
- Yasama yetkisi millet adına TBMM' dendir.
- **Yürütme** yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.
- **Yargı** yetkisi, TC milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.

